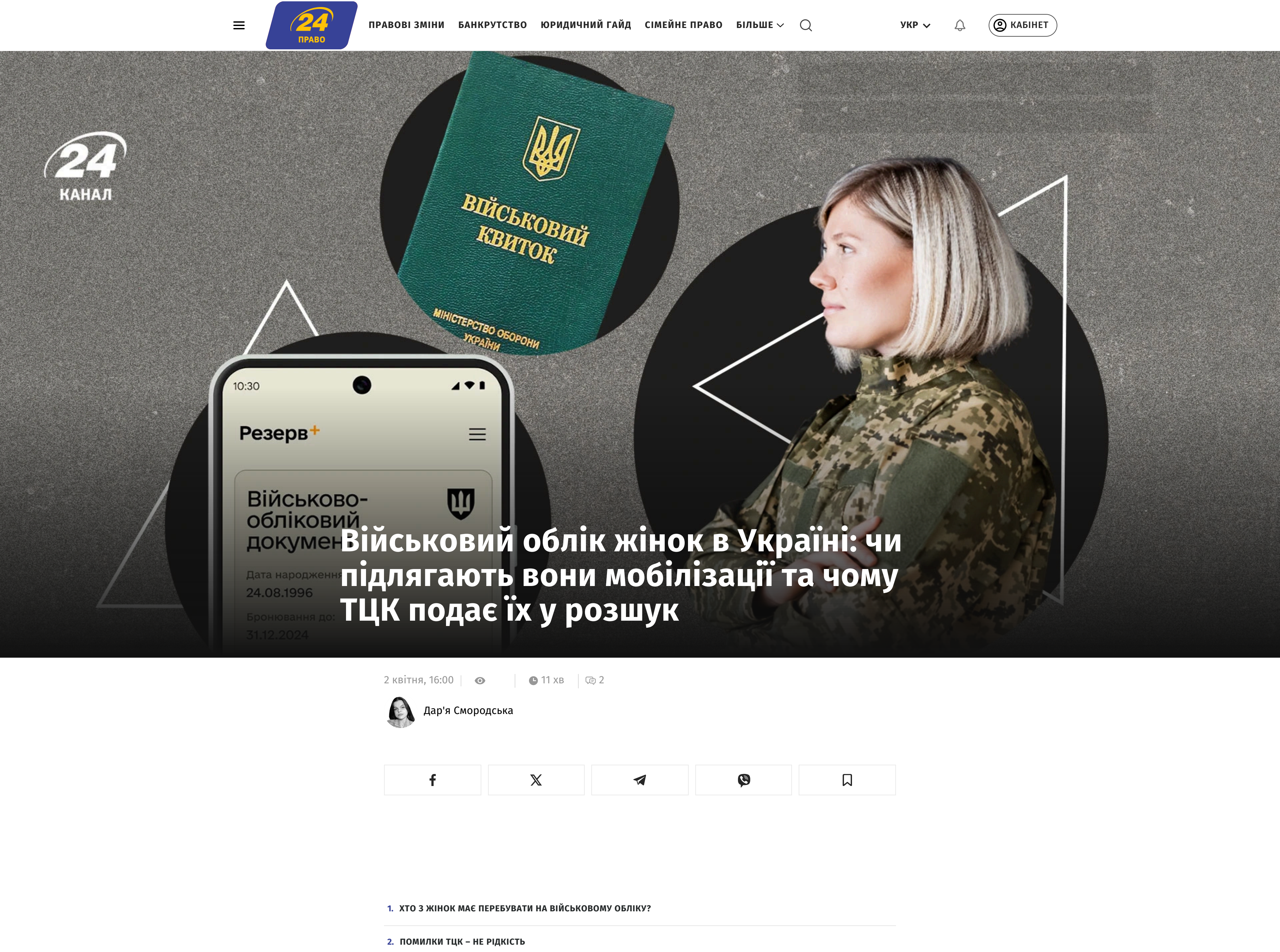

2 квітня, 16:00 | | 11 хв | 2

Дар'я Смордська

1. ХТО З ЖІНОК МАЄ ПЕРЕБУВАТИ НА ВІЙСЬКОВОМУ ОБЛІКУ?
2. ПОМИЛКИ ТЦК – НЕ РІДКІСТЬ
3. ЧИ ЧАСТО ЖІНОК ПРИЗИВАЮТЬ НАРІВНІ З ЧОЛОВІКАМИ?
4. ЖІНКИ ТЕЖ Є У ВІЙСЬКУ: ЧИ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ ПРАВИЛА СЛУЖБИ В ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ?
5. ЧИ МОЖЕ БУТИ ОБОВ'ЯЗКОВА МОБІЛІЗАЦІЯ ЖІНОК?

Жінки в Україні зараз можуть служити лише добровільно. Ця норма діє від 2022 року й наразі залишається без змін. Попри це вже були випадки, коли службовці ТЦК припускалися помилок й намагалися поставити на військовий облік жінок, які не можуть бути військовозобов'язаними.

Про те, чи фактично зараз призивають жінок в Україні, 24 Канал говорив з адвокатами та експертами. Вони пояснили, які права мають військовозобов'язані українки та ті, хто обрали службу в Збройних Силах.

ДІВІТЬСЯ ТАКОЖ: [Покращення в мобілізації та рішення щодо термінів служби: в Міноборони анонсували важливі зміни](#)

Хто з жінок має перебувати на військовому обліку?

Законом передбачено, що українки, які мають медичну або фармацевтичну освіту й придатні за станом здоров'я, підлягають військовому обліку. Йдеться про лікарю, медсестер, фармацевток, стоматологинь тощо. Добровільно на облік можуть ставати жінки інших професій, якщо їх спеціальність споріднена з військовою справою.

Також військовозобов'язаними вважаються ті жінки, які пройшли військову службу або базову військову підготовку. Після цього їх ставлять на облік автоматично.

Станом на 2026 рік Верховна Рада України не ухвалювала планів про обов'язкову мобілізацію жінок і жоден чинний документ не передбачає примусового призову українко до ЗСУ. У парламенті раніше розглядали проєкт закону №12076, який стосувався військової реєстрації та бази обліку жінок, але він не вводить обов'язкової мобілізації жінок без їхньої згоди.

Адвокатка Поліна Марченко зазначила, що навіть попри статус, жінки на військовому обліку можуть без перешкод їхати за кордон. Це право не обмежене ні розшуком, ні обов'язками.

Помилки ТЦК – не рідкість

Факівці вже працюють з випадками, коли деяких жінок змушують стати на військовий облік примусово. Так, наприклад, киянка Ірина Хараціді-Логінова одного дня випадково дізналась, що її незаконно поставили на військовий облік і розшукують за ухилення від мобілізації. При цьому її професія не була ні обов'язковою для обліку, ні спорідненою.

Поліна Марченко

Адвокат

На облік її поставили помилково, тому що її дані подали під час звірки ТЦК стосовно питань військового обліку на підприємстві. І, відповідно, цих даних загалом недостатньо, аби поставити на військовий облік. Тут була неуважність працівників центру комплектування, які займаються питаннями військового обліку на підприємстві.

Військовий адвокат Роман Лихачов також розповів про відомий випадок. Жінці прийшла повістка з ТЦК. Завдяки цьому вона з'ясувала, що стоїть на військовому обліку, хоча й не має медичної спеціальності.

Роман Лихачов

Військовий адвокат

Коли ми надіслали запит у ТЦК – чому вона стоїть на обліку, один з харківських центрів нам написав про те, що не можуть знайти відповідні документи, але її знімати не будуть, тому що вони вважають, що все правомірно роблять. Хоча підстава, за якою поставили на облік, незрозуміла. Добровільної її заяви немає. На кафедрі офіцерів запасу вона не навчалася. Спеціальності медичної/ фармацевтичної не має. Навіть довідку про це долучили безпосередньо. Зараз справа у Харківському окружному адміністративному суді, ми чекаємо на рішення.

За словами правника, якщо жінка виявила, що стоїть на обліку незаконно, то скарги в першу чергу варто подавати до обласного ТЦК. Там мають провести службове розслідування. Якщо цей варіант не допомоіг, то вже можна безпосередньо подавати заяву до суду.

Як розповів чоловік Ірини Хараціді-Логінової, медійник "Радіо Свобода" Єгор Логінов, вже чимало жінок опинилися в подібній ситуації, коли їх хотіли поставити на військовий облік. Після розголосу історії українки поділилися, що опинилися в аналогічній ситуації.

Зазначимо! Загалом вже понад 30 подібних випадків є серед жінок, які колись жили чи навчалися в Харкові. Майже всі випадки ведуть саме до одного з місцевих ТЦК. У розшук вони потрапили помилково.

24 Канал звернувся за коментарями щодо цієї ситуації. Начальник Управління комунікацій Командування Сухопутних військ ЗСУ Андрій Подік визнав помилку й пообіцяв сприяти розбору всіх цих моментів, щоб у ТЦК перепросили та швидко зняли пані Ірину з обліку. Він додав, що наразі не зрозуміло, як саме дані потрапили до Харківського ОТЦК і хто вніс інформацію в базу.

Водночас у Сухопутних силах визнають право Ірини звернутися до суду. А от інші жінки, за словами Подіка, зі схожими проблемами до ТЦК і Сухопутних сил не зверталися.

Комунікаційний менеджер цифрового напрямку Міністерства оборони Сергій Іплін повідомив, що наразі тривають контакти з Іриною для розв'язання питання зняття її з обліку.

30 березня на сайті Верховної Ради з'явився законопроект, який дозволив би реагувати на неправомірне взяття на облік жінок. Тобто автори ініціювали зміни, щоб українко, які потрапляли до реєстру "ухилянтів", могли без проблем звідти виключити. Документ передали на розгляд керівництву. Ініціатори хочуть, щоб в Україні з'явився механізм, за яким би можна було виправити помилку.

Чи часто жінок призивають нарівні з чоловіками?

Поліна Марченко пояснює, що в Україні практики мобілізації жінок фактично немає. Незважаючи на професію чи спеціальність, будь-яку жінку призиває до війська можуть лише добровільно. У випадку, якщо громадянка все ж стоїть на військовому обліку, для початку її служби має бути заява з добровільною згодою. Без цього її ніхто мобілізувати не може.

Військовий облік військовозобов'язаних жінок ведеться виключно для обліку представниць тих професій, які є критичними для обороноздатності. Відповідно фармацевти, медики – це категорія, яка за потреби може надавати медичну допомогу.

Важливо! На військовозобов'язаних жінок поширюється вимога оновлювати дані. За порушення правил обліку жінки можуть нести відповідальність у вигляді штрафу, який зараз складає від 17 000 до 25 500 гривень.

А якщо ТЦК направляють повістки, наприклад, для оновлення даних чи для проходження ВЛК, і жінка не з'являється, її дійсно подають у розшук. І більше того, вже є випадки, коли до жінки-медика, яка відмовилась проходити ВЛК, було застосовано кримінальну відповідальність, – зауважила Поліна Марченко.

Жінки теж є у війську: чи відрізняються правила служби в жінок і чоловіків?

Як пояснив Роман Лихачов, жінки долучаються до військової служби за допомогою контракту. Вони користуються тими ж правами та обов'язками, що й військові чоловіки. Однак вони мають більше підстав, щоб звільнитися. До прикладу, у випадку, коли в родині є двоє військовослужбовців і вони мають спільну дитину, то жінка-військовослужбовець може звільнитися, а чоловік – ні.

Важливо! Жінки, які перебувають на військовому обліку, мають право на звільнення з обліку за власним бажанням. Для цього потрібно подати заяву до ТЦК з вказівкою на звільнення. Якщо жінка не хоче бути на обліку, вона може подати заяву на звільнення з обліку. Після цього ТЦК має провести розслідування, щоб переконатися, що звільнення є правомірним. Якщо жінка не має ніяких проблем з обліком, то звільнення не становить ніякої перешкоди. Після звільнення жінка може вільно виїжджати за кордон, працювати, навчатися тощо.

Що таке мобілізація? Мобілізація – це залучення до військової служби без згоди людини. Ті, хто служить по контракту – це, як правило, військові добровольці. Жінка може йти на службу добровільно. Це основна відмінність, – зазначив експерт.

Поліна Марченко підсумувала, що військовий обов'язок в Україні не розділений за гендером. Для звільнення в більшості випадків військовим жінкам потрібні ті ж документи, підстави й обґрунтування, що й чоловікам.

"Єдиний виняток – це вагітність, тому що якщо жінка вагітна, це буде підставою для звільнення або відпустки", – говорить адвокат.

Водночас військова ЗСУ, яка побажала залишитися анонімною, розповіла, що загалом серед службовців існує схожа думка: жінка має служити, тільки якщо має на це бажання. Примус не дасть хороших результатів на війні. Це не обов'язок жінки, а вибір, який має йти зсередини.

Зараз жінок більше, бо підрозділи легше приймають жінок на бойові посади. На жаль, ще у 2022 – 2023 роках жінка повинна була б мати величезну удачу та рішучість, щоб отримати посаду поза штабом чи медичною службою, – зазначила співрозмовниця.

Чи може бути обов'язкова мобілізація жінок?

За словами Лихачова, це питання має вирішувати керівництво держави. Однак військо постійно переживає брак кадрів і постійні проблеми з призовом. Тому, за його словами, мобілізація жінок теоретично може бути, враховуючи ці обставини.

Перебування жінок на військовому обліку ніяк не означає, що зараз їх одразу залучатимуть до бойових дій. Але в певних моментах, можливо, якщо буде колись обов'язкова мобілізація саме жінок, то їхні дані будуть використані, – припустив Роман Лихачов.

Держава наразі має чітку та незмінну позицію – примусово жінок мобілізувати не будуть. Про виключно добровільний характер долучення до війська заявив голова Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки Олександр Завітневич. За його словами, це питання остаточно враховано ще у 2022 році ухваленням Закону №6482.

Навіть для жінок з медичною або фармацевтичною освітою, для яких облік був обов'язковим, немає те не планується примусового призову.

Олександр Завітневич

Народний депутат, голова Комітету Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки

Хочу запевнити: будь-які сценарії примусового залучення жінок є неможливими. Президент України Володимир Зеленський чітко заявив, що не підпише закон, який передбачав би мобілізацію жінок. Позицію підтримує більшість членів нашого Комітету. Наш пріоритет – добровільність, професійний рекрутинг і розвиток сучасного війська.

Народний депутат додає, що через рекрутингові центри або ТЦК до сектору оборони за найвищим бажанням долучилися багато українко. Участь жінок у війську – одна з найвищих серед європейських країн.

Так у Збройних Силах України нині служать понад 75 тисяч жінок. Близько 9 тисяч із них виконують завдання безпосередньо на передовій. Понад 2 тисячі дівчат-курсанток теж свідомо обрали шлях захисту України.

Пов'язані теми:

ТЦК

МОБІЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

СИЛИ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

ЮРИДИЧНИЙ ГАЙД

ВІЙДІ ЗА КОРДОН

Всі новини

Головні новини

Новини України

Прямий ефір

Відеоновини

Аудіоновини

Погода

Війна Росії з Україною

Ракетні обстріли

Карта бойових дій

Мирні переговори

Повітряна тривога в Україні

Масована атака по Україні

Вибухи у Росії

Втрати ворога

Мобілізація в Україні

Звільнення з військової служби

Мобілізація 50+

Мобілізація жінок

Контракт для 18-24-річних

Відстрочка від мобілізації

Мобілізація в Україні: сильні особи

мобілізує ТЦК

Новини економіки

Ціна нафти

Курси валют

Фінансові новини

Тарифи на комунальні послуги

Податки

Пенсія в Україні

Кіно

Найцікавіші фільми

Українські фільми

Фільми на вечір

Комедії

Серіали

Новини Освіти

Міністерство освіти та науки України

Школа

NMT 2026

Саморозвиток

Навчання за кордоном

Антуражізм

Неаполітська ринку

Купівля житла

Тренди і життя

Спорт

Бокс

Футбол

Теніс

Біатлон

Інші види спорту

Всі комерційні рекламні матеріали позначені словами "Спецпроект" чи "Партнерський матеріал". Матеріали з позначкою "Експерт", "Позиція" відображають позицію автора та героїв. Редакція може не поділяти їхніх поглядів. Детальніше щодо реклами та правил цитування можна ознайомитися в правилах користування сайтом. Усі права захищені. Матеріали сайту призначені для осіб старше 21 року (21+)

Онлайн-медіа «24 Канал»
м. Київ, вул. Гетьманська, буд. 15, м. Київ, 79008
Телефон: +380 (32) 229-77-77
Адреса електронної пошти — legal@24tv.com.ua
Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R40-06057

© 2005–2026, ПрАТ «Телерадіокомпанія "Плюс"», 24 Канал.

ПРАВОВІ ЗМІНИ

БАНКРУТСТВО

ЮРИДИЧНИЙ ГАЛД

СІМЕЙНЕ ПРАВО

БІЛЬШЕ

КАБІNET